

Sygn. akt III AUa 1682/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz
Sędziowie:	SSA Ewa Drzymała SSA Agata Pyjas - Luty (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **W. Ś.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy W. Ś.

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 września 2012 r. sygn. akt IV U 525/12

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1682/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 28 września 2012 r. oddalił odwołanie W. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. z dnia 12 kwietnia 2012 r., którą to decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury uzasadniając to tym, iż nie został wykazany co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił, że W. Ś., urodzony (...), w dniu (...).r. ukończył 60 lat. Według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca legitymuje się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 28 lat i 24 dni okresów składkowych, ponadto nie należy do otwartego funduszu emerytalnego

i rozwiązał stosunek pracy. Sąd ustalił też, że wnioskodawca w dniu 5 sierpnia 1967r. został zatrudniony w (...) w N., celem odbycia wstępnego stażu pracy po nauce zawodu. Do dnia 28 lutego 1968 r. pracował jako siekacz elementów spodowych i wierzchnich obuwia, co stanowiło pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, Dział VII, poz. 12, trwającą łącznie

6 miesięcy i 27 dni. W okresie od 1 marca 1968 r. do 30 czerwca 1969 r. (tj. 1 rok i 4 miesiące) wnioskodawca pracował jako robotnik magazynowy w magazynie podręcznym, wydawał z tego magazynu sztuczne skóry, skóry oraz poligumy i inne elementy potrzebne do produkcji, a czynności te nie stanowiły pracy w warunkach szczególnych. Następnie w okresie od 1 lipca 1969 r. do 30 listopada 1970 r. wnioskodawca wykonywał pracę instruktora produkcji w dziale 411 B – Manipulacja Spodowa i Opracowanie. Wydział zajmował się wykrawaniem elementów spodowych. W tym czasie wnioskodawca wydawał pracownikom protokoły rozkroju elementów na dany dzień, każdemu osobno, gdy nie było mistrza oraz nadzorował sposób krojenia spodów, czy są krojone w odpowiednim kierunku oraz czy nie ma zasieków, kontrolował produkty także ilościowo oraz pod względem zgodności

z protokołem rozkroju. Wnioskodawca wykonywał te czynności chodząc między pracownikami. Na jednej zmianie pracowało 50 osób lub więcej, dziennie przygotowywano ok. 40 000 sposobów. W tym czasie przygotowywał także miesięczne karty pracy pracowników, wpisując pracownikowi, jaki asortyment wykonał w miesiącu i ilość, co zajmowało około pół godziny. W dniu 30 maja 1970 r. wnioskodawca ukończył technikum jako technik technologii obuwia. Czynności wykonywane w tym okresie stanowiły pracę w warunkach szczególnych odpowiadającą pracy wymienionej w wykazie A, Dział VII, poz. 12 w zw.

z Działem XIV poz. 24, trwająca łącznie 1 rok i 4 miesiące. W okresie od 1 grudnia 1970 r. do 14 listopada 1973 r. wnioskodawca pracował jako brygadzysta w dziale 411 A. Na każdej zmianie pracował jeden brygadzysta, do którego zadań należało nadzorowanie pracy wykonywanej przy siekaniu spodów – kontrolowanie, czy siekanie spodów odbywało się po jednej warstwie, gdyż tak należało czynić ze względów bezpieczeństwa, a pracownicy mieli skłonność do siekania po kilka warstw spodów. Brygada, w której pracował wnioskodawca, zajmowała się także czyszczeniem spodów i ich klejeniem. Czynności wykonywane w tym okresie stanowiły pracę w warunkach szczególnych, o jakiej jest mowa w wykazie A, dział VII, poz. 12 w zw. z wykazem A, dział XIV poz. 24, która trwała łącznie 2 lata, 11 miesięcy i 14 dni. W okresie od 15 listopada 1973 r. do końca zatrudnienia, tj. do 8 marca 1991 r., (łącznie 19 lat i 5 miesięcy) wnioskodawca pracował jako mistrz na wydziałach: 415 (rozkroju skór twardych i opracowania, potem 411), 410 i 413. Wnioskodawca pracując jako mistrz miał kontrolować obecność pracowników, nadzorować gospodarkę materiałową, kontrolować produkcję i wykorzystanie maszyn oraz surowców. Wnioskodawca otrzymywał dodatek funkcyjny, miał wydzielony kantorek z boku hali, do której prowadziło osobne wejście z klatki schodowej. Jako mistrz nie przydzielał pracy pracownikom, odpowiadał materialnie za pracowników, wydawał materiały potrzebne do produkcji, przywoził wózek

z materiałami, wykonaną produkcję odprowadzał do magazynu głównego za potwierdzeniem odbioru, odpowiadał za dokumentację płacową pracowników, skierowania na badania okresowe, zamawiał materiały, nadzorował przyuczanie do pracy nowych pracowników, kontrolował pracę na stanowiskach pracy. Prace związane z nadzorem produkcji zajmowały mu część dnia pracy – nie więcej niż

7 godzin. Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w tym okresie nie stanowiły pracy w warunkach szczególnych. W powyższym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Rozpatrując odwołanie Sąd Okręgowy odwołał się do przepisów art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku

z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Sąd podał, że sporem objęty był okres przypadający od 5 sierpnia 1967 r. do 9 marca 1991 r., którego to okresu organ rentowy nie uwzględnił jako okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że sporny okres nie może zostać w całości uwzględniony jako okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Pracą w szczególnych warunkach była jedynie praca świadczona na stanowisku siekacza elementów spodowych i wierzchnich obuwia, instruktora produkcji w dziale Manipulacji Spodowej i Opracowania oraz brygadzysty w tym samym dziale, co łącznie stanowi okres 4 lat, 10 miesięcy i 11 dni, jest zatem okresem krótszym od wymaganego co najmniej 15 – letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego nie była pracą

w warunkach szczególnych praca wykonywana na stanowisku magazyniera

w podręcznym magazynie, bowiem jako zatrudnienie w warunkach szczególnych może być uznana wyłącznie praca w magazynie skór surowych. Nie stanowiła pracy w warunkach szczególnych także i ta praca, jaką wnioskodawca wykonywał na stanowisku mistrza, ponieważ wnioskodawca pracując na tym stanowisku jedynie

częściowo wykonywał czynności sprowadzające się do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad pracownikami przy stanowiskach pracy, a oprócz tego zajmował się szeregiem innych czynności wykonywanych w osobnym pomieszczeniu i nie związanych z procesem nadzoru nad produkcją. Innymi słowy wnioskodawca pracując na stanowisku mistrza nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponieważ wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy uznał zaskarżoną decyzję za prawidłową i oddalił odwołanie.

W. Ś. zaskarżył powyższy wyrok apelacją i zarzucił błąd

w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że praca wnioskodawcy

w charakterze mistrza zmianowego w (...) w N. była wykonywana jedynie częściowo w warunkach szczególnych, podczas gdy

z okoliczności sprawy wynika, iż praca na wydziałach wykonujących bezpośrednio produkcję obuwia była w całości pracą w warunkach szczególnych. Podnosząc ten zarzut apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu apelujący wywodził, że z zeznań świadków oraz zasad doświadczenia życiowego wynika, że praca na wydziałach (...) zajmujących się bezpośrednio produkcją obuwia i jej przygotowaniem była już

z samego charakteru tej produkcji pracą w warunkach szczególnych, a to z uwagi na komponenty do tej produkcji, w tym w szczególności stosowane chemikalia oraz kleje. Uciążliwość i szkodliwość tej pracy była wynikiem przebywania przez cały dzień roboczy na halach produkcyjnych przepełnionych szkodliwymi oparami oraz dużego hałasu. Trudno jest przyjąć, że niewielkie pomieszczenie, jakim wnioskodawca dysponował znajdujące się na hali produkcyjnej bądź w bezpośrednim jej sąsiedztwie zapewniało skuteczne odizolowanie od takich uciążliwych warunków pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Zaskarżony wyrok jest trafny i odpowiada prawu. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek prawa do emerytury

z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Orzeczenie to zostało wydane w oparciu

o niewadliwe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje jako własne.

Z uwagi na datę urodzenia wnioskodawcy, tj. 1950 r., Sąd Okręgowy przy rozpatrywaniu odwołania prawidłowo odwołał się do przepisów art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku

z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). W świetle powołanych przepisów, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, a zatem na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury (art. 184 ust. 1 pkt 1) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, czyli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn (art. 184 ust. 1 pkt 2). Nadto, w myśl art. 184 ust. 2 ustawy emerytalno – rentowej, emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku

w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. W myśl art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Spośród wymienionych wyżej przesłanek prawa do emerytury, w niniejszej sprawie sporna była przesłanka polegająca

na legitymowaniu się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy na etapie postępowania administracyjnego nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w N. w okresie od 5 sierpnia 1967 r. do 8 marca 1991 r. Sąd I instancji przeprowadził obszerne i wnikliwe postępowanie dowodowe mające wyjaśnić, jakie czynności wnioskodawca rzeczywiście wykonywał podczas zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach pracy w (...) w N., a dokonana przez Sąd I instancji analiza zebranego materiału dowodowego

w pełni odpowiada wymogom wynikającym z art. 233 § 1 k.p.c., ponieważ jest zgodna z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego.

W następstwie tak przeprowadzonej oceny materiału dowodowego, obejmującego dokumentację znajdującą się w aktach osobowych oraz zeznania świadków i samego wnioskodawcy, Sąd I instancji poczynił niezwykle precyzyjne i szczegółowe ustalenia co do zakresu czynności wykonywanych przez wnioskodawcę na poszczególnych stanowiskach pracy w latach 1967 – 1991. Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji, że z całego spornego okresu przypadającego w latach 1967 – 1991, zatrudnienie w szczególnych warunkach obejmuje łącznie jedynie 4 lata, 10 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych.

Brak jest podstaw do podzielenia stanowiska apelacji, że zatrudnienie wnioskodawcy w okresie od 15 listopada 1973 r. do 8 marca 1991 r. na stanowisku mistrza stanowiło pracę w warunkach szczególnych. Apelacja nie wskazywała, jaka konkretnie praca w warunkach szczególnych miałaby być wykonywana przez wnioskodawcę w tym okresie, jednak z okoliczności sprawy wynika, że miałaby to być praca ujęta w wykazie A, Dział XIV, poz. 24., jako „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione

w wykazie”. Do takiego właśnie rodzaju pracy Sąd I instancji odniósł się w swoich rozważaniach dotyczących czynności wykonywanych w okresie od 15 listopada 1973 r. do 8 marca 1991 r. oraz charakteru tych czynności. Na podkreślenie zasługuje, że Sąd I instancji ustalając, jakie czynności wykonywał w tym okresie wnioskodawca, bardzo precyzyjnie rozdzielił czynności wykonywane przez brygadzystów, od czynności wykonywanych przez wnioskodawcę jako mistrza, nie uznając tych ostatnich za czynności stanowiące pracę w warunkach szczególnych. Argumentacja Sądu I instancji w tym zakresie, oddająca tok wniosku, jest logiczna, poprawna i przekonująca, i jako taka w pełni zasługuje na uwzględnienie. W pełni należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, że czynności takie, jak prowadzenie dokumentacji placowej podległych pracowników, prowadzenie dokumentacji związanej z badaniami okresowym, przywożenie materiałów potrzebnych do produkcji oraz przekazywanie do magazynu gotowych produktów, nie są czynnościami, jakie można zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych, o jakiej jest mowa w wykazie A, Dział XIV, poz. 24, ponieważ nie budzi wątpliwości, że nie są to czynności w jakikolwiek sposób związane z bezpośrednim nadzorem na stanowiskami pracy, na których wykonywana była praca w warunkach szczególnych. Nie ma słuszności apelacja wskazując, że fakt wykonywania przez wnioskodawcę czynności o charakterze administracyjnym w kantorku sąsiadującym z halą produkcyjną uzasadnia uznanie czasu wykonywania tych czynności za czas świadczenia pracy w warunkach szczególnych. Nie ma bowiem w tym przypadku przesądzającego znaczenia okoliczność, że miejsce wykonywania czynności administracyjnych sąsiaduje z halą, w obrębie której mamy do czynienia z warunkami szkodliwymi dla zdrowia, ale istotne jest to, jakie konkretnie czynności wykonywane były przez wnioskodawcę w jego kantorku. Do pracy w warunkach szczególnych mogą zostać zaliczone czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem

i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji. Jednakże czym innym jest wykonywanie czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego,

a czym innym wykonywanie w ramach zakresu obowiązków również innych czynności, niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji. Wykonywanie takich czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (patrz np. : wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/2007, LexPolonica nr 1762480; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., II UK 31/2009, LexPolonica nr 2339921). Tymczasem w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji

prawidłowo ustalił, że dodatkowe czynności wykonywane przez wnioskodawcę w kantorku z boku hali produkcyjnej były czynnościami administracyjnymi, nie związanymi bezpośrednio z organizacją i nadzorem nad przebiegiem pracy pracowników podległych wnioskodawcy, ani nie stanowiącymi integralnej części dozoru, pochłaniającymi codziennie nie mniej niż jedną godzinę pracy. Także i apelacja nazywa zresztą te czynności czynnościami administracyjnymi, błędnie przy tym wywodząc, że z uwagi na miejsce ich wykonywania stanowią one pracę w warunkach szczególnych. Podsumowując stwierdzić więc należy, że pracując na stanowisku mistrza wnioskodawca wykonywał nie tylko czynności będące pracą, o jakiej jest mowa w wykazie A, Dział XIV, poz. 24, ale także inne, niezwiązane z taką pracą czynności, zatem nie można przyjąć, aby praca w warunkach szczególnych ujęta w wykazie A, Dział XIV, poz. 24 była przez niego świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie został więc spełniony wymóg z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Reasumując stwierdzić należy, że wnioskodawca nie wykazał co najmniej 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, nie spełnił zatem wszystkich przesłanek prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ponieważ zaskarżony wyrok odpowiada prawu i oparty został na niewadliwych ustaleniach faktycznych, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.